

MANUAL SELECTIEMODEL

OPEN SOURCE SOFTWARE

BOB LANNOY

1. Inleiding

Het *Open Source Software*-model (OSS) wint alsmaar aan populariteit. Succesverhalen maken dat bedrijven en overheid meer en meer in deze richting kijken bij de keuze van hun softwareoplossingen. Toch dient men het kaf van het koren te kunnen scheiden en moet men kunnen nagaan of het opteren voor een bepaalde *open source* oplossing wel de juiste keuze is. Naast het kostprijaspect spelen er immers tal van factoren die in overweging dienen genomen te worden (bijv. maturiteit, support, community, ...).

Om een *open source* oplossing praktisch te evalueren, werd er in spreadsheet-vorm een model uitgewerkt gebaseerd op een bestaand *Open Source Maturity model* nl. BRR (*Business Readiness Rating*¹). Met dit model menen wij een praktisch instrument aan te reiken aan diegenen die de maturiteit van een OSS-oplossing moeten inschatten.

De gecreëerde Engelstalige Excel-spreadsheet kan vrij gedownload worden vanaf de website van Smals in de rubriek [Publicaties](#).

De evaluatie van een OSS-pakket is een zeer subjectieve materie. Zelfs bij het gebruik van vaste metrieken zijn de resultaten steeds interpreteerbaar. Het model bevat genoeg aanwijzingen om op een gefundeerde manier een beslissing te nemen.

Het voorgestelde model is geen finaal model. Bij het gebruik van het model zal blijken welke verbeteringen of wijzigingen aangewezen zijn.

2. Praktisch gebruik

Het invullen van het evaluatiemodel komt neer op het verzamelen van alle informatie om de metrieken te kunnen toepassen. Bij het invullen van de waarden voor de verschillende criteria kan men gebruik maken van zowel de beschikbare informatie op de website van de te evalueren tool als informatie op andere websites. De klassieke OSS-repositories (Sourceforge, ...) bevatten heel wat

¹ <http://www.openbrr.org>

informatie over de gehoste softwareprojecten. Het security-aspect kan bijvoorbeeld nagegaan worden op sites van Secunia (www.secunia.com) en SecurityFocus (www.securityfocus.com). Voor het community-aspect kan het bijvoorbeeld voorkomen dat er externe nieuwsgroepen of mailinglijsten bestaan. Er bestaat ook een interessante site (www.ohloh.net) die statistieken over een grote groep OSS-projecten bijhoudt. De website www.eosdirectory.com bevat een lijst van OSS-pakketten met een rating door de firma Optaros. Deze lijst bevat ook een indicatie van het type OSS-licentie.

Het model wordt het best ingevuld door iemand met een technisch profiel in samenwerking met een meer functioneel iemand.

Na het bepalen van de gewichten voor maximaal 7 hoofdcriteria volgens het typegeval of volgens een eigen weging, bekomt men gewogen scores. De interpretatie van de scores is zeer subjectief. Het model toetst immers enkel specifieke elementen van een OSS-project af en houdt geen rekening met de functionaliteit die het softwareproject aanbiedt. In de eerste plaats is de spreadsheet een verzamelplaats of checklist voor informatie over het softwareproject die het beslissingsproces (keuze voor de software) kan sturen.

Het criterium voor de OSS-licentie werd opgenomen in de spreadsheet maar werd niet mee opgenomen in de weging. Het licentie-criterium dient eerder als een "Go/No go"-criterium. Indien het niet wenselijk is dat men een bepaalde licentie gebruikt, dient hier aandacht naar uit te gaan.

De spreadsheet biedt een aantal indicatoren die kunnen helpen bij het beslissingsproces:

- *Ongewogen scores*: geven een los beeld van de scores op de verschillende criteria. Deze scores worden weergegeven op een radardiagram.
- *Gewogen scores*: kunnen toelaten op een consistente manier voor typegevallen tot algemene scores te komen.
- *Signaalscores*: slechte scores op bepaalde subcriteria kunnen niet genegeerd worden. Deze worden daarom nog apart hernoemen.

3. Handleiding

De aangeboden Excel-spreadsheet is enkel beschikbaar in het Engels en bevat 6 tabs:

- *Intro*
- *Category ranking*
- *Category rating and metrics*
- *Warnings*
- *Unweighted scores*
- *Weights*

Elke tab zal kort besproken worden in de volgende paragrafen.

3.1. Intro

Deze tab bevat versie-informatie over de spreadsheet en een kleine handleiding voor het gebruik.

3.2. Category ranking

Dit is de overzichtstab waarin de hoofdcriteria worden weergegeven met hun gewichten, ongewogen en gewogen scores.

De gewogen scores worden uiteindelijk samengebracht in een totaalscore op 5. Deze totaalscore kan gebruikt worden als een absolute metriek.

De naam van het product en het soort product kunnen ingegeven worden. Voor het gebruik van de typegevallen is er de "Usage setting". Bij gebruik van typegevallen worden de gewichten automatisch ingevuld uit een tabel in het werkblad "Weights". De gebruiker kan zelf ook gewichten ingeven in de *Custom*-kolom van het *Weights*-werkblad.

Het invullen van de scores gebeurt in een ander werkblad (*Category rating and metrics*). De resultaten van die scores worden in het huidige werkblad overgenomen.

3.3. Category rating and metrics

Dit is de tab waarin alle criteria en subcriteria worden afgebeeld met de verschillende mogelijke keuzes, scores en gewichten.

De gewichten voor de subcriteria werden vooraf vastgelegd. Dit is niet afhankelijk van het typegeval. Uiteraard kan men deze nog aanpassen.

Voor elk subcriterium kan de ruwe waarde ingevuld worden ter referentie in "measured value". Dit is de exacte waarde die werd bepaald en dus ter memorie kan ingevuld worden. In "score" kan er via een dropdown gekozen worden in welk geval deze ruwe waarde te situeren is. Een uiteindelijke score (op 5) wordt dan automatisch toegekend.

Enkel de subcriteria waarvan de categorie een gewicht hoger heeft dan 0%, dienen ingevuld te worden. Voor deze subcriteria worden de scorevelden in het geel aangeduid.

3.4. Warnings

Deze tab bevat de zogenaamde signaalcriteria. Dit zijn subcriteria die uit de tab *Category rating and metrics* worden overgenomen.

De ongewogen score van deze subcriteria kan een duidelijk signaal geven bij mogelijke cruciale problemen met het softwareproject. Deze signaalcriteria bieden dus los van de totaalscore een ondersteunende rol bij het evaluatieproces.

3.5. Unweighted scores

Als visueel hulpmiddel wordt op deze tab een grafiek weergegeven van de ongewogen scores van alle criteria waarvoor het gewicht groter is dan nul.

3.6. Weights

Dit werkblad bevat de gewichten die zullen worden toegekend aan de criteria volgens bepaalde voorgedefinieerde typegevallen. Een gebruiker kan zijn eigen gewichten toekennen in de *Custom*-kolom. In het werkblad *Category ranking* kiest hij dan *Custom* als *Usage setting*.